

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101007/B/2017/36080377336967684

BANKOVÁ ÚNIA

Bakalárska práca

2017

Veronika Sučanská

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

BANKOVÁ ÚNIA

Bakalárska práca

Študijný program: Financie, bankovníctvo a investovanie

Študijný odbor: Financie, bankovníctvo a investovanie

Školiace pracovisko: Katedra bankovníctva a medzinárodných financií

Vedúci záverečnej práce : Ing. Viera Malacká, PhD.

Bratislava 2017

Veronika Sučanská

Čestné vyhlásenie

Čestné vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum: 19. 05. 2017

.....

Veronika Sučanská

Pod'akovanie

Chcem sa s úctou poďakovať Ing. Viere Malackej, PhD. za jej odborný a ľudský prístup, a spoločnosti Tatra banka, a.s., kde som sa veľa vecí naučila.

ABSTRAKT

SUČANSKÁ, Veronika: *Banková únia*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra bankovníctva a medzinárodných financií. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Viera Malacká PhD. – Bratislava: NHF EU, 2017, 50 strán

Cieľom záverečnej práce je vypracovať opis bankovej únie, jej piliere, fungovanie a úlohy. Na začiatku sa zaoberáme vznikom bankovej únie a predošlou ekonomickou krízou. Prvá kapitola zahŕňa tri piliere, ktoré majú zabezpečiť stabilitu bankového sektora. Každému pilieru sa samostatne venujeme, určíme jeho orgány a úlohy. Táto kapitola je najrozsiahlejšia z dôvodu komplexného vysvetlenia fungovania bankovej únie. Náš výsledok a záverečná kapitola skúma budúci vývoj bankovej únie a vývoj finančného trhu, ktorý ju ovplyvňuje. Určíme si budúce smerovanie a úlohy s ním spojené.

Kľúčové slová:

banková únia, bankový dohľad, ochrana vkladov, európska únia, banková regulácia, riešenie krízových situácií, bankový sektor, regulácia

ABSTRACT

SUČANSKÁ, Veronika: *Banks union*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Banking and International Finance – Supervisor: Ing. Viera Malacká PhD. – Bratislava: NHF EU, 2017, 50 pages

The main goal of this work is to create a description of the Banking Union, its pillars, functioning and tasks. At the beginning we are dealing with the formation of the Banking Union and the previous economic crisis. The first chapter includes three pillars to ensure the stability of the banking sector. We analyze each pillar, and we identify its organs and tasks. This chapter is the most extensive due to a comprehensive explanation of the functioning of the Banking Union. Our outcomes and the final chapter explores the future development of the Banking Union and the development of the financial market that influences it. We determine heading of Banking Union and tasks associated with it.

Keywords:

banking union, banking supervision, deposit guarantee, european union, banking regulation, single resolution fund, banking sector, regulation

Zoznam grafov a obrázkov

Grafy

Graf č.1 Vlastný kapitál vybraných bánk TIER 1	30
Graf č. 2 Zlyhané úvery	38
Graf č. 3 Štruktúra zlyhaných úverov	39

Obrázky

Obrázok č. 1 Právomoci SSM	20
Obrázok č. 2 Rozhodovanie v rámci SSM	24
Obrázok č. 3 Organizačná štruktúra SSM	25
Obrázok č. 4 Priority dohľadu 2017	36
Obrázok č. 5 Časový priebeh finančnej krízy a reakcia EÚ 2007 – 2010	49
Obrázok č. 6 Časový priebeh finančnej krízy a reakcia EÚ 2011 – 2013	50

OBSAH

ÚVOD	11
1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ.....	12
1.1 PRÍPRAVA VZNIKU BANKOVEJ ÚNIE	12
1.2 BANKA PRE MEDZINÁRODNÉ ZÚČTOVANIE	15
1.3 BAZILEJSKÝ VÝBOR PRE BANKOVÝ DOHLAD	15
1.4 KONCEPT KAPITÁLOVEJ PRIMERANOSTI	16
1.4.1 Basel 1	17
1.4.2 Basel 2	17
1.4.3 Basel 3	17
1.5 EURÓPSKY ORGÁN PRE BANKOVNÍCTVO	18
1.6 JEDNOTNÝ MECHANIZMUS DOHLADU	18
1.7 PRÁVOMOCI SSM	19
1.8 ZÁSADY DOHLADU	20
1.9 KLASIFIKÁCIA INŠTITÚCIÍ PODĽA VÝZNAMNOSTI	22
1.10 ROZHODOVANIE V RÁMCI SSM	23
1.11 ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA SSM.....	25
1.12 SANKCIE SSM	26
1.13 DRUHÝ PILIER BANKOVEJ ÚNIE.....	27
1.14 JEDNOTNÁ RADA PRE RIEŠENIE KRÍZOVÝCH SITUÁCIÍ	27
1.15 JEDNOTNÝ FOND NA RIEŠENIE KRÍZOVÝCH SITUÁCIÍ	28
1.16 ZÁŤAŽOVÉ TESTY BANKOVÉHO SYSTÉMU EUROZÓNY.....	28
1.17 EURÓPSKY SYSTÉM OCHRANY VKLADOV	30
2 CIEĽ PRÁCE.....	32
3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA.....	33
4 VÝSLEDKY PRÁCE A DISKUSIA.....	34
4.1 BANKOVÝ DOHLAD V ROKU 2017	35
4.2 KREDITNÉ RIZIKO S DÔRAZOM NA NESPLÁCANÉ ÚVERY.....	36
4.3 ZLYHANÉ ÚVERY	37
4.4 ZÁŤAŽOVÉ TESTY NA ÚROKOVÉ MIERY.....	39
4.5 NÁKLADY PRUDENCIÁLNEHO DOHLADU ECB NAD BANKOVÝM SYSTÉMOM V ROKU 2017 ...	40
ZÁVER	42

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	44
PRÍLOHY	49

Úvod

Banková únia ako nástroj na zjednotenie a posilnenie bánk v rámci Európskej únie vznikla z dôvodu reakcie na predchádzajúcu finančnú krízu, ktorá začala v Amerike takzvanými bublinami na trhu nehnuteľností či pádom finančnej skupiny Lehman brothers a pokračovala do Európy, kde už dostala názov globálna kríza a bolo treba na ňu reagovať.

Po udalostiach súvisiacich so záchranou Európskej únie proti dopadom krízy si jej vrcholní predstavitelia uvedomili, že pokiaľ nenastane integrácia v rámci štátov, bude riešenie krízy omnoho ťažšie. Hospodárska kríza so sebou priniesla problémy prvého štátu v rámci Európskej únie Grécka. Nasledovalo ho Portugalsko a Írsko, ktoré neboli schopné splatiť svoje dlhy kvôli zlému financovaniu vlastného štátu. Záchranou týchto, či iných štátov do budúcnosti sa stal mechanizmus, nazývaný Euroval, založený na zárukách krajín členských štátov, z ktorého pri finančných problémoch môžu zadlžené krajiny čerpať. Záruky v prípade krízy môžu z Eurovalu plynúť aj na záchrany bánk krajín Európskej únie, a keďže záruky poskytnuté štátmi sú v prenesenom význame peniaze daňových poplatníkov, záchrana súkromných finančných subjektov ako sú banky, bola nespravodlivá. Preto sa vytvoril ďalší mechanizmus na komplexnú kontrolu, riadenie a prípadné financovanie bankového sektora – banková únia.

Na tento mechanizmus sa skladajú akcionári bánk, nie bežní obyvatelia, preto je systém spravodlivejší a efektívnejší, keďže je zameraný iba na jeden subjekt, a tým sú banky. Súvisí to s faktom, že najväčšou zložkou kapitálu bánk tvoria vklady klientov, preto treba tieto inštitúcie a ich vklady chrániť, keďže v prípade bankrotu úverovej inštitúcie by mnoho klientov prišlo o svoje vlastné úspory, čo by malo možno ešte markantnejší dopad ako pri krachu štátu.

Túto tému sme sa rozhodli spracovať, pretože nás ovplyvňuje nielen ako spotrebiteľov a majiteľov účtov v bankách, ale aj ako zamestnancov, pre dôkladné pochopenie procesov v tomto mechanizme.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

V lete roku 2012, po siahodlhých diskusióch vrcholných predstaviteľov Európskej únie bolo vyslovené konečné stanovisko k začiatku Bankovej únie: „Potvrdzujeme, že je nevyhnutné prelomiť začarovaný kruh medzi bankami a štátmi. Komisia čoskoro predloží návrhy jednotného mechanizmu dohľadu na základe článku 127 ods. 6. Žiadame Radu, aby tieto návrhy prednostne zvažila do konca roka 2012. Keď sa zriadi účinný jednotný mechanizmus dohľadu pre banky v eurozóne, ktorého súčasťou bude Európska centrálna banka, EMS by na základe riadneho rozhodnutia mohol mať možnosť rekapitalizovať banky priamo. Základom by bola vhodná podmienenosť vrátane súladu s pravidlami štátnej pomoci, ktoré by mali byť špecifické pre každú inštitúciu, odvetvie, alebo sa vzťahovať na celé hospodárstvo a ktoré by boli formalizované v memorande o porozumení.“¹

Na začiatku boli odborníci skeptickí z ďalšieho projektu Európskej únie, po nie príliš populárnom Európskom stabilizačnom mechanizme, pre ktorý sa vytvorili dva tábory skeptikov a optimistov na túto tému. Bankovú úniu spočiatku taktiež nepodporovalo mnoho ekonómov pre nedostatok informácií a nedôvery v procesy Európskej únie a taktiež pre nedôveru voči bankám a ostatným finančným inštitúciám.

1.1 Príprava vzniku bankovej únie

5. decembra 2012 publikoval predseda Európskej rady Herman Van Rompuy v úzkej spolupráci s predsedom Komisie, predsedom Euro skupiny a prezidentom ECB dokument s názvom *Smerom k skutočnej hospodárskej a menovej únii*, ktorý obsahoval konkrétny záväzný plán na dosiahnutie skutočnej hospodárskej a menovej únie. Keďže Únia vytvorila hospodársku a menovú úniu tvorenú štátmi eurozóny používajúce menu euro, čelia tieto štáty podobným problémom, ktoré má spoločná únia regulovať, prípadne vyriešiť. Tento proces sa skladal z troch krokov vytvorenia otvorenej a transparentnej únie:

¹ CUNDERÍKOVÁ, Z. 2014. *Banková únia – príslušné závery Európskej rady*. [online]. Brusel : Generálny sekretariát rady, 2014. [cit. 2017-02-22]. Dostupné na internete: <http://www.consilium.europa.eu/sk/policies/banking-union/pdf/sn04481_sk14_pdf/>.

„Prvá etapa ***Zaistenie fiškálnej udržateľnosti a prerušenie väzby medzi bankami a štátmi*** mala zabezpečiť prerušenie väzieb bánk a štátov, čo bolo hlavnou príčinou štátneho dlhu a obsahovala:

- dokončenie a dôkladná realizácia silnejšieho rámca pre fiškálnu správu (balík šiestich legislatívnych aktov, Zmluva o stabilite, koordinácii a správe, balík dvoch legislatívnych návrhov),
- ustanovenie rámca pre systematickú ex ante koordináciu hlavných reforiem hospodárskej politiky, ako sa predpokladá v článku 11 Zmluvy o stabilite, koordinácii a správe,
- ustanovenie účinného jednotného mechanizmu dohľadu pre bankový sektor a nadobudnutie účinnosti nariadenia a smernice o kapitálových požiadavkách (CRR/CRD IV),
- dohoda o harmonizácii vnútroštátnych rámcov na riešenie krízových situácií a na ochranu vkladov, ktorou by sa malo zabezpečiť primerané financovanie zo strany finančného sektora,
- zriadenie operačného rámca na priamu rekapitalizáciu bánk prostredníctvom Európskeho mechanizmu pre stabilitu (EMS).

Druhá etapa (2013-2014) bola ***Dokončenie tvorby integrovaného finančného rámca a podpora zdravých štrukturálnych politík***. Táto etapa pozostávala z dvoch hlavných prvkov:

- dokončenie tvorby integrovaného finančného rámca prostredníctvom zriadenia spoločného orgánu na riešenie krízových situácií a vhodného zabezpečovacieho mechanizmu s cieľom zaistiť, aby sa rozhodnutia o riešení krízových situácií bánk prijímali rýchlo, nestranne a v najlepšom záujme všetkých,
- vytvorenie mechanizmu na silnejšiu koordináciu, zbližovanie a posilnenie štrukturálnych politík na základe mechanizmov zmluvnej povahy medzi členskými štátmi a inštitúciami EÚ v súvislosti s politikami, ktoré sa krajiny zaviazujú vykonávať, a s uskutočňovaním týchto politík. V jednotlivých prípadoch by sa mohli podporiť dočasnou, cieleňou a flexibilnou finančnou podporou. Keďže táto finančná podpora by bola svojou povahou dočasná, malo by sa s ňou zaobchádzať oddelene od viacročného finančného rámca.

Tretia etapa (po roku 2014) ***Zlepšenie odolnosti HMÚ prostredníctvom vytvorenia mechanizmu absorpcie otrasov na ústrednej úrovni***. Táto etapa bude znamenať vyvrcholenie uvedeného procesu. Tretia etapa pozostávala z týchto prvkov:

- vytvorenie dostatočne vymedzenej a limitovanej fiškálnej kapacity na zlepšenie absorpcie hospodárskych otrasov jednotlivých krajín, a to prostredníctvom systému poistenia vytvoreného na ústrednej úrovni. Zlepšila by sa tým odolnosť eurozóny ako celku a doplnili by sa zmluvné mechanizmy vytvorené v druhej etape. Zabudovaný systém postavený na stimuloch by nabádal členské štáty eurozóny oprávnené na účasť na mechanizme absorpcie otrasov, aby pokračovali v úsilí o uskutočňovanie zdravých fiškálnych a štrukturálnych politík v súlade s ich zmluvnými záväzkami. Takto by uvedené dva ciele spočívajúce v asymetrickej absorpcii otrasov a podpore zdravých hospodárskych politík ostali vnútorne prepojené, dopĺňujúce sa a vzájomne sa posilňujúce,
- táto etapa by sa mohla opierať aj o zvyšujúcu sa úroveň spoločného rozhodovania o národných rozpočtoch a o posilnenú koordináciu hospodárskych politík, najmä v oblasti zdaňovania a zamestnanosti, vychádzajúcu z národných plánov zamestnanosti členských štátov.“²

Európska komisia na konci roku 2012 predložila dokumentom ***Plán smerom k vytvoreniu bankovej únie***, v ktorom opisuje nevyhnutnosť vytvoriť finančnú stabilitu hospodárskej a menovej únie najmä odstránením väzieb medzi štátnym dlhom a bankovým dlhom. Súčasťou tohto dokumentu sú aj návrhy komisie o založení prvého pilieru bankovej únie, Jednotného mechanizmu dohľadu. Tento pilier sa opiera o zásady, ktoré boli stanovené Bazilejským výborom pre bankový dohľad. Tento výbor je súčasťou Banky pre medzinárodné zúčtovanie, ktorá položila základy spolupráce a integrácie s centrálnymi bankami po celom svete.

² ROMPUY, H. Smerom k skutočnej hospodárskej a menovej únii. In *Správa predsedu Európskej rady Hermana Van Rompuya*. [online]. Brusel: Európska rada, 2012. [cit. 2017-03-01]. Dostupné na internete: <<http://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2012/12/pdf/smerom-k-skuto%C4%8Cnej-hospod%C3%81rskej-a-menovej-%C3%9Anii/>>.

1.2 Banka pre medzinárodné zúčtovanie (Bank for International Settlement - BIS)

Banka pre medzinárodné zúčtovanie je najstaršia medzinárodná finančná inštitúcia na svete, ktorá je známa aj ako „banka centrálnych bánk“ vďaka spolupráci s centrálnymi bankami. Bola založená v roku 1930 a jej počiatočná úloha bola v tom čase administrovať finančné operácie spojené s povojnovými reparáciami. BIS kooperuje s viac ako 100 centrálnymi bankami po celom svete a ďalšími finančnými inštitúciami. Jej orgánmi sú Rada riaditeľov, ktorú riadi generálny riaditeľ, valné zhromaždenie a guvernéri BIS, ktorí majú za úlohu monitorovať vývoj finančných sektorov a následnú diskusiu a možných problémoch, ktoré môžu vzniknúť.

Výbory BIS sú: „**Výbor pre globálny finančný systém** monitoruje podmienky svetového finančného systému a na základe analýz vypracúva strategické odporúčania pre guvernérov centrálnych bánk G 10 zamerané na zlepšenie fungovania finančných trhov a globálneho finančného systému. **Výbor pre platobné a zúčtovacie systémy** monitoruje a analyzuje vývoj domácich platobných a zúčtovacích systémov a pripravuje návrhy štandardov v tejto oblasti. **Výbor pre trhy** pôvodne známy ako Výbor pre zlato a devízy, monitoruje činnosť devízových trhov a analyzuje dopady konkrétnych udalostí na ich činnosť, vrátane predpovedania ich možného vývoja“³ a **Bazilejský výbor pre bankový dohľad**.

1.3 Bazilejský výbor pre bankový dohľad

Tento výbor je z pohľadu jednotného dohľadu najdôležitejší, keďže predchádzal dohľadom, ktoré poznáme v dnešnej podobe. Výbor je primárnym tvorcom noriem a poskytovateľom platformy pre spoluprácu v bankovom dohľade. Jeho úlohou je zlepšiť reguláciu, dohľad a postupy bánk po celom svete s cieľom posilniť finančnú stabilitu, výmenu informácií o vývoji v bankovom sektore na finančných trhoch, identifikovať potenciálne riziká, zlepšiť cezhraničnú bankovú spoluprácu a koordináciu s ostatnými inštitúciami vo finančnom sektore. Výbor má v súčasnosti 45 členov a 9 pozorovateľov, pozostávajúcich z centrálnych bánk a inštitúcií zodpovedajúcich za dohľad nad bankovým

³ Národná banka Slovenska. 2010. *Banka pre medzinárodné zúčtovanie* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné na internete: <<http://www.nbs.sk/sk/o-narodnej-banke/medzinarodne-vztahy/banka-medzinarodne-zuctovanie>>

trhom. Aj napriek tomu, že rozhodnutia výboru nie sú záväzné, jeho odporúčania akceptujú štáty celosvetovo.

1.4 Koncept kapitálovej primeranosti

Základné pravidlá kapitálovej primeranosti boli formované v prvej dohode Basel 1 v dokumente Medzinárodná konvergencia merania kapitálu a kapitálových štandardov z roku 1988. Kapitálová primeranosť predstavuje pomer medzi kapitálom banky a rizikovo váženými aktívami. „Rizikovo vážené aktíva (RVA) predstavujú aktíva banky vážené príslušnou rizikovou váhou podľa stupňa úverového rizika každého jednotlivého druhu aktíva.

Rizikové váhy položiek aktív boli v rámci dohody Basel I stanovené takto:

- 0 % - pohľadávky voči štátu,
- 20 % - pohľadávky voči bankám do 1 roka,
- 50 % - hypotekárne úvery,
- 100% - pohľadávky voči privátnemu sektoru.“⁴

Základný vzorec, na výpočet kapitálovej primeranosti dostal názov podľa Petra W. Cooka, ktorý stál na čele výboru, a má nasledujúci tvar:

$$\text{Capital Assets Ratio} = \frac{\text{kapitál}}{\text{RVA} + \text{ÚEPP}}$$

Úverové ekvivalenty podsúvahových položiek (ÚEPP) sú menovité hodnoty podsúvahových položiek vážených danou úverovou váhou. Výsledok, teda úroveň kapitálovej primeranosti musí dosahovať minimálne 8%. Ďalšie pravidlá kapitálovej primeranosti sú rozdelené do dohôd Basel 1, 2 a 3.

⁴ HORVÁTOVÁ, E. 2009. *Bankovníctvo*. Žilina : GEORG Žilina, 2009. s. 82. ISBN 978-80-89401-03-1.

1.4.1 Basel 1

Okrem stanovenia pomeru kapitálovej primeranosti sa ďalej v tejto dohode sledovala výška kreditného rizika, čo znamenalo schopnosť uhradiť záväzky včas a v plnej výške zo strany dlžníka. Ďalšie riziko, ktoré sa zohľadňovalo, bolo riziko krajiny, odvodené od členstva v OECD s tým, že riziková váha členov bola 0% a nečlenov 100%. Taktiež Basel 1 definoval členenie kapitálu banky a špecifikáciu bankových položiek. Publikovanie dohody Basel 1 vyvolalo reakciu Európskej únie, ktorá *prijala Smernice o vlastných zdrojoch úverových inštitúcií a Smernicu o solventnom pomere úverových inštitúcií* totožné s Basel 1. Dohoda taktiež tvorí základ prvého piliera bankovej únie.

1.4.2 Basel 2

Basel 2 bol prijatý na základe kritiky Baselu 1, hlavne kvôli jeho absencii merania trhových a operačných rizík, a takisto aj výšku rizík pohľadávok. „Nová koncepcia je postavená na troch pilieroch týkajúcich sa troch oblastí. Pilier I. reprezentuje významné zosilnenie minimálnych kapitálových požiadaviek stanovených v dohode z roku 1988, pričom sa snaží nastaviť minimálne kapitálové požiadavky na aktuálne riziko ekonomickej straty každej banky, kým druhý a tretí pilier predstavuje inovatívne dodatky k dohľadu nad kapitálom.“⁵

1.4.3 Basel 3

„Rámec stanovuje požiadavku na vyšší a kvalitnejší kapitál, podmienky na lepšie pokrytie rizík, zavádza medzinárodne harmonizovaný pákový pomer slúžiaci ako nárazník k operáciám týkajúcim sa rizikového kapitálu (pomer aktív v súvahe a podsúvahe voči kapitálu), opatrenia na podporu vybudovania kapitálu, ktorý sa bude môcť čerpať v krízových obdobiach, a zavedenie dvoch globálnych štandardov pre likviditu (ukazovateľ a

⁵ Slovenská banková asociácia 2017. *Základné informácie*. [online]. [cit. 2017-04-02]. Dostupné na internete: <<http://www.sbaonline.sk/sk/projekty/basel2/zakladne-informacie/>>.

krátkodobého likviditného krytia a ukazovateľa čistého stabilného financovania).“⁶ Dohoda Basel 3 ešte nie je úplná, jej dokončenie sa odhaduje na rok 2017.

1.5 Európsky orgán pre bankovníctvo (European Banking Authority - EBA)

Európsky orgán pre bankovníctvo, ako nezávislý orgán EÚ, sa zameriava na fungovanie vnútorného trhu, a zabezpečenie účinného európskeho bankového dohľadu. Pomocou technických predpisov, smerníc, regulácií a odporúčaní sa snaží o integráciu bankovníctva na európskej úrovni. Ďalšou dôležitou úlohou je posudzovanie rizík v bankovom sektore, a následné hodnotenie rizika pomocou záťažových testov, ktoré sú taktiež súčasťou druhého piliera bankovej únie. Svojimi poradnými stanoviskami a odporúčaniami, a taktiež funkciou nezávislého poradného orgánu Európskeho parlamentu, Rady a Komisie sa pričiňuje o vznik právne záväzných aktov v bankovom sektore.

Skladá sa z dvoch správnych orgánov a predsedu, ktorý vedie rokovania a zastupuje orgán navonok. Prvý orgán, *Rada orgánov dohľadu*, má za úlohu prijímať rozhodnutia orgánu pre bankovníctvo, a *Riadiaca rada*, ktorá zabezpečuje plynulý chod EBA, vypracováva rozpočet, plány a správy týkajúce sa Európskeho orgánu pre bankovníctvo

1.6 Jednotný mechanizmus dohľadu (Single Supervisory Mechanism - SSM)

V novembri 2014 začal fungovať prvý pilier Bankovej únie, na ktorý nadväzujú všetky ostatné piliere. Má za cieľ integráciu, dôveru, zdravie a stabilitu bankového sektora a je krokom k väčšej európskej harmonizácii. Je to nástroj, ktorý dohliada a ohraničuje kompetencie bánk, v jednotlivých štátoch eurozóny, pre ktoré sú tieto pravidlá záväzné.

⁶ SZPYRC, M. – NOVOTA, D. Bazilejské dohody o kapitáli a kapitálová primeranosť bánk v SR. In *Biatec*. [online]. 2013, vol. 21, no. 7 [cit. 2017-04-08]. Dostupné na internete: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2013/07-2013/06_biatec13-7_szpyrc.pdf.

1.7 Právomoci SSM

Európska centrálna banka a Národná banka Slovenska spolu úzko spolupracujú, pri vykonávaní bankového dohľadu, avšak svoje úlohy majú rozdelené, rovnako ako každý štát eurozóny. Kľúčom k rozdeleniu dohľadu je významnosť daných subjektov. „V rámci jednotného mechanizmu dohľadu má ECB vykonávať právomoci v týchto oblastiach:

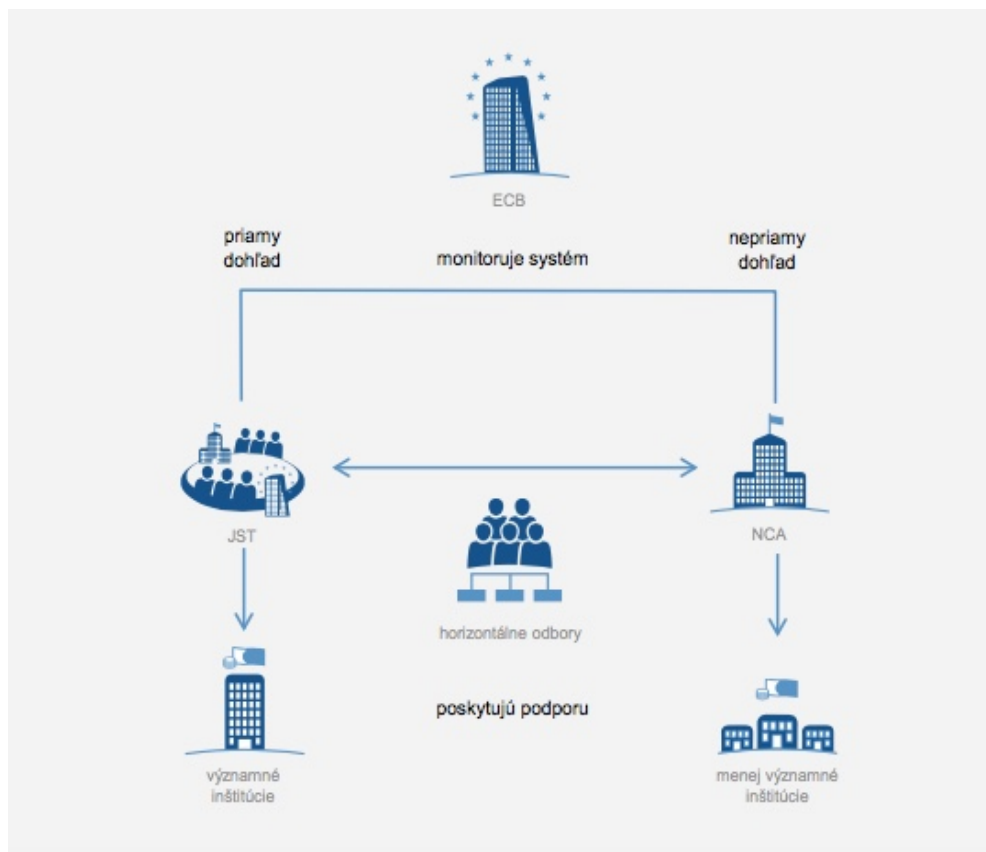
- regulácia – vydávanie nariadení v oblastiach, ktoré nepokryje EBA, koordinácia postupu národných orgánov vo vzťahu k EBA,
- povoľovacia činnosť – NBS skontroluje náležitosti žiadosti o licenciu a odporučí ECB vydanie licencie, ďalej bude ECB oprávnená udelenú licenciu odňať z vlastného podnetu alebo z podnetu národného orgánu, predchádzajúce súhlasy na akvizície (nadobúdanie podielov) a likvidácie holdingov, ak sú súčasťou bánk,
- dohľad na mikroúrovni,
- dohľad na mieste aj dohľad na diaľku, NBS sa bude *môcť* zúčastniť dohľadu na mieste,
- dohľad nad kapitálom (tzv. pilier 1 pravidiel obozretného podnikania bánk) aj pravidlami správy a riadenie banky (tzv. pilier 2 obozretného podnikania bánk),
- dohľad na makroúrovni,
- stanovenie dodatočných kapitálových vankúšov,
- konania a sankcionovanie – viesť konania a vydávať rozhodnutia bankám.

Z národných orgánov dohľadu by sa mali preniesť všetky významné kompetencie v oblasti finančného dohľadu na ECB, vrátane dohľadu na makroúrovni. Na národnej úrovni má zostať:

- vydávanie predchádzajúcich súhlasov v niektorých menej dôležitých oblastiach, (ustanovenie členov orgánov a kľúčových zamestnancov v bankách),
- prijímanie a vybavovanie notifikácií o cezhraničnom podnikaní,
- opatrenia proti praniu špinavých peňazí,
- dohliadanie subjektov, ktoré nie sú úverovými inštitúciami podľa bankovej smernice, ale členské štáty ich dobrovoľne subsumovali pod túto definíciu na národnej úrovni,
- dohliadanie platobných služieb,
- ochrana spotrebiteľa,

- poskytovanie súčinnosti ECB (príprava a výkon rozhodnutí ECB).“⁷

Obrázok č.1 *Právomoci SSM*

zdroj⁸

1.8 Zásady dohľadu

Bankový dohľad vychádza zo zásad, ktoré boli prijaté na centrálnej, ako i národnej úrovni jednotlivých krajín, z dôvodu nastavenia si všeobecných pravidiel a noriem. Tieto

⁷ ČILÍKOVÁ, J. – PÉNZEŠ, P. 2012. Banková únia a jednotný mechanizmus dohľadu. In *Biatec*. [online]. 2012, vol. 20. no. 8 [cit. 2017-04-20]. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2012/8-2012/02_biatic12-8_cillikova-penzes.pdf>

⁸ Európska centrálna banka. 2014. *Príručka bankového dohľadu*. [online]. Frankfurt nad Mohanom. 2014. [cit. 2017.04.28] Dostupné na internete: <<https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssmguidebankingsupervision201409sk.pdf>> . ISBN 978-92-899-1429-1.

zásady boli tvorené z pravidiel EBA, Bazilejského výboru a predošlých skúseností týchto inštitúcií.

- *Používanie osvedčených postupov*

Je dôležité používať postupy, ktoré boli modelované predošlými skúsenosťami dohľadov jednotlivých členských štátov, ako aj metodiky a nástroje, ktoré na základe svojej úspešnosti poslúžia ďalším autoritám k profesionálnemu dohľadu.

- *Integrita a decentralizácia*

Táto zásada je špecifická v decentralizovaných postupoch na národnej úrovni, a integrácií SSM na centrálnej úrovni, z dôvodu zamedzenia duplicity a blízkosti vnútroštátnych orgánov dohľadu k dohliadaným úverovým inštitúciám.

- *Homogenita v rámci SSM*

Z dôvodu zabezpečenia zhody postupov, spomínaných v prvej zásade, je zásada homogenity dôležitá práve pre zabezpečenie súladu všetkých inštitúcií.

- *Súlad s jednotným trhom*

Zásada založená na integrácií pravidiel a vzhľadom na decentralizovanie národných štátov aj zosúladenie jurisdikcií a zákonov na národnej úrovni.

- *Nezávislosť a zodpovednosť*

Tieto dve vlastnosti sú dôležité pri vymáhateľnosti práva, udržanie profesionality, dôvery a demokracie.

- *Prístup založený na rizikách*

Táto zásada berie do úvahy zlyhanie, škody a zlé kroky, ktoré by mohli viesť k deštrukcií systému. SSM skúma prípadné riziká a včasne sa snaží predísť hrozbám s nimi spojenými.

- *Proporcionalita*

Postupy dohľadu SSM diferencujú finančné inštitúcie na základe ich rizík, pričom sa intenzita dohľadu mení v závislosti od potreby zásahov a interakcií.

- *Účinné a včasné nápravné opatrenia*

Táto zásada zabezpečuje prevenciu pred zlyhaním a prípadnými škodami aktívnym dohľadom.

1.9 Klasifikácia inštitúcií podľa významnosti

„Úverová inštitúcia sa považuje za významnú, ak je splnená niektorá z týchto podmienok:

- ak celková hodnota jej aktív presahuje 30 mld. € alebo (pokiaľ celková hodnota jej aktív nie je nižšia ako 5 mld. €) ak presahuje 20 % národného HDP;
- ak je jednou z troch najvýznamnejších úverových inštitúcií so sídlom danom v členskom štáte;
- ak je príjemcom priamej pomoci z Európskeho mechanizmu pre stabilitu;
- ak celková hodnota jej aktív presahuje 5mld.€ a pomer jej cezhraničných aktív/pasív vo viac ako jednom ďalšom zúčastnenom členskom štáte k jej celkovým aktívam/pasívam presahuje 20 %
- bez ohľadu na splnenie týchto kritérií môže SSM vyhlásiť inštitúciu za významnú v záujme zabezpečenia konzistentného uplatňovania štandardov dohľadu vysokej kvality.“⁹

Status úverových inštitúcií sa môže meniť vplyvom obchodnej činnosti, mimoriadnymi okolnosťami alebo vývojom trhov. Pokiaľ sa inštitúcia kvalifikuje na významnú a splní aspoň jednu podmienku statusu významnej inštitúcie počas akéhokoľvek roka, ECB nad ňou následne automaticky preberá dohľad. Podobný scenár platí aj naopak, a to pokiaľ inštitúcia stratí svoju významnosť, ECB dohľad prenecháva centrálnej banke daného štátu, avšak až vtedy, ak kritériá významnosti neboli splnené počas troch po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov.

⁹ Európska centrálna banka. 2014. *Príručka bankového dohľadu*. [online]. Frankfurt nad Mohanom. 2014. [cit. 2017-04-28] Dostupné na internete: <<https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssmguidebankingsupervision201409sk.pdf>> . ISBN 978-92-899-1429-1.

1.10 Rozhodovanie v rámci SSM

Hlavné orgány, ktoré vstupujú do rozhodovacieho procesu, sú *Rada pre dohľad* a *Rada guvernérov*. Rade pre dohľad tvorí predseda, podpredseda (člen Výkonnej rady ECB), štyria zástupcovia ECB a jeden zástupca národnej centrálnej banky príslušného vnútroštátneho orgánu v členskom štáte. Ich úlohou je dodržiavať činnosti, plánovanie a výkon úloh súvisiacich s dohľadom, a následne predkladať návrhy rozhodnutí Rade guvernérov ECB. Taktiež vypracováva prípravné dokumenty a rozhodnutia, ktoré predkladá Rade guvernérov na schválenie.

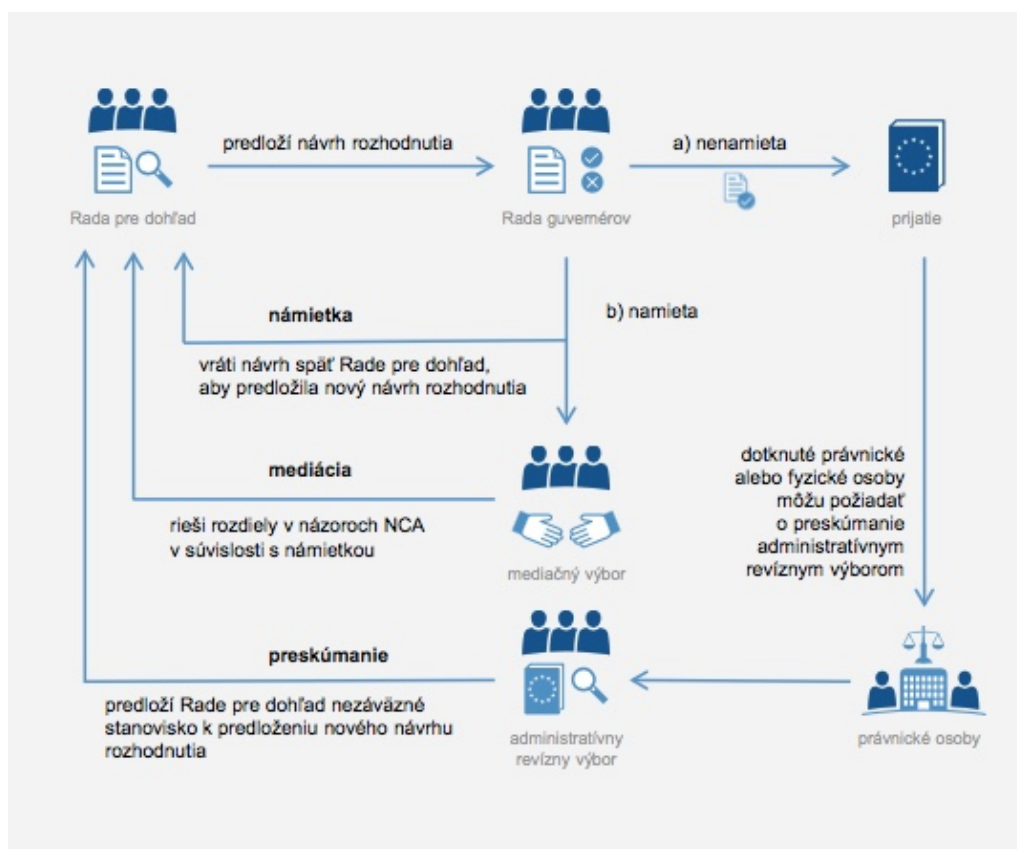
Rada guvernérov spája šesť členov Výkonnej rady a guvernérov národných centrálnych bánk devätnástich krajín eurozóny. Je to najvyšší orgán Európskej centrálnej banky s právom rozhodovať predovšetkým o menovej politike eurozóny. Taktiež rozhoduje v oblasti bankovej únie, a tým sa stáva jediným orgánom, ktorý rozhoduje za obe oblasti. Rada guvernérov prijíma rozhodnutia formou implicitného súhlasu, čo znamená, že rozhodnutie nadobúda platnosť, pokiaľ Rada guvernérov nemá proti danému rozhodnutiu námietky. Z dôvodu zachovania si nezávislosti, sa vedú rokovania Rady guvernérov týkajúce sa dohľadu oddelene od pravidelných zasadnutí s taktiež rozdielnymi programami.

Európska centrálna banka musela uskutočniť niekoľko krokov, aby sa zabezpečila personálna a finančná nezávislosť medzi výkonom dohľadu a výkonom súvisiacim s menovou politikou. Zamestnanci, pracujúci v sekcii dohľadu sú oddelení od ostatných zamestnancov ECB, z dôvodu väčšej nezávislosti pri rozhodovaní. Úlohu oddeliť menovú politiku od oblastí dohľadu má taktiež na starosti *mediačný výbor*, v ktorom sú zastúpení reprezentanti členských štátov. V prípade konfliktov vstupuje do rokovania s cieľom dosiahnuť konsenzus. Spory riešia prijatím spoločných riešení v záujme Európskej únie ako celku. Rozhodnutia mediačného výboru sú nezáväzné, no slúžia ako podklady k vypracovaniu nových dokumentov na opätovné predloženie Radou pre dohľad Rade guvernérov.

Ďalším nezávislým orgánom, s cieľom objektívne preskúmať administratívne rozhodnutia prijaté Radou guvernérov, je *administratívny revízny výbor*. Skladá sa z piatich členov, ktorí musia spĺňať odborné znalosti z príslušného odboru a dvoch náhradníkov

s funkčným obdobím piatich rokov. Osoby zamestnané vo výbore nesmú byť zamestnancami ECB či iných subjektov zapojených do dohľadu, čím sa má zabezpečiť objektivnosť a profesionalita v danej oblasti. Podnety, ktoré dostáva administratívny revízny výbor na preskúmanie, pochádzajú od fyzických či právnických osôb, ktoré chcú dané záležitosti prešetriť, a priamo sa ich týkajú. Ich rozhodnutia taktiež nie sú záväzné a slúžia na opätovné posúdenie Radou pre dohľad.

Obrázok č.2: Rozhodovanie v rámci SSM

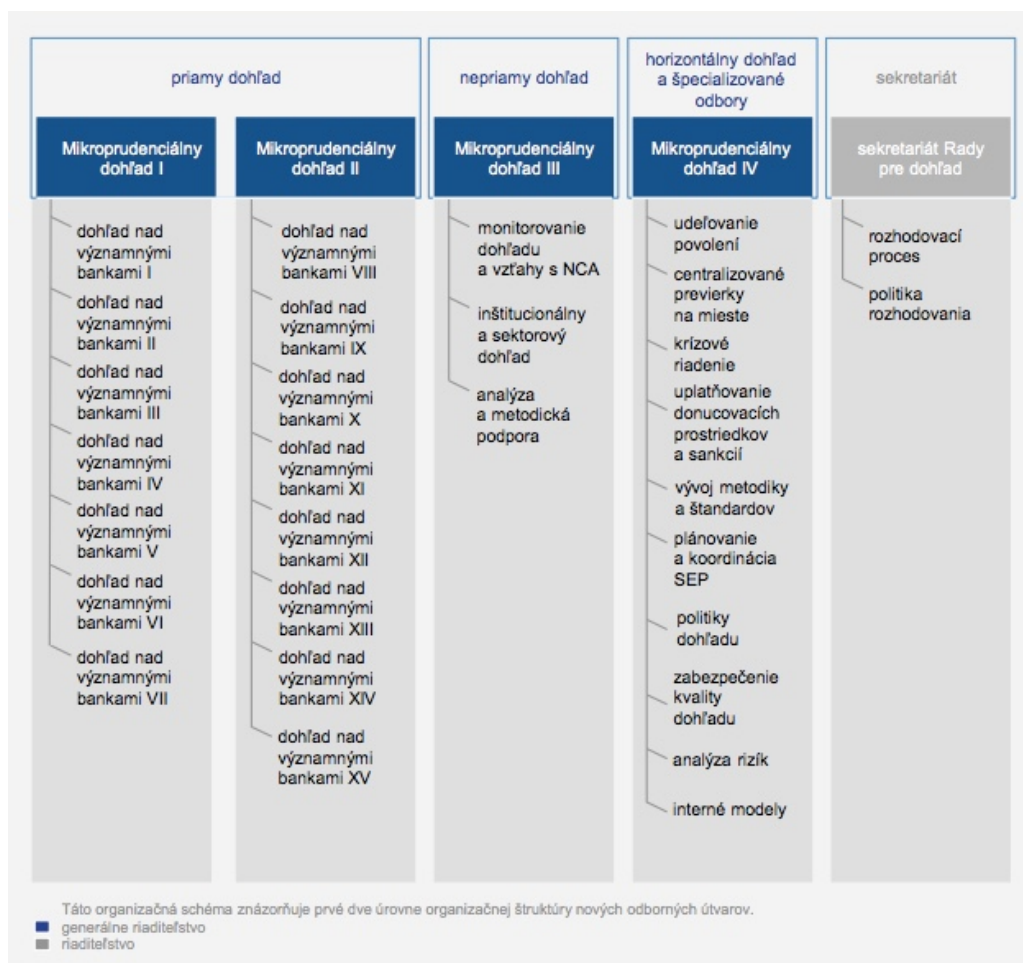
zdroj¹⁰

¹⁰ Európska centrálna banka. 2014. *Príručka bankového dohľadu*. [online]. Frankfurt nad Mohanom. 2014. [cit. 2017-04-28] Dostupné na internete: <<https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssmguidebankingsupervision201409sk.pdf>> . ISBN 978-92-899-1429-1.

1.11 Organizačná štruktúra SSM

Zabezpečenie personálnej a finančnej nezávislosti v rámci rozhodovania o dohľade si vyžiadalo vytvoriť niekoľko nových orgánov, a prispôsobenie vnútornej štruktúry ECB. Zriadili sa štyri generálne riaditeľstvá a sekretariát osobitne pre výkon úloh dohľadu:

Obrázok č. 3 Organizačná štruktúra SSM

zdroj ¹¹

- „Generálne riaditeľstvá pre mikroprudenciálny dohľad I a II sú zodpovedné za každodenný priamy dohľad nad významnými inštitúciami,

¹¹ Európska centrálna banka. 2014. *Príručka bankového dohľadu*. [online]. Frankfurt nad Mohanom. 2014. [cit. 2017-04-28] Dostupné na internete: <<https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssmguidebankingsupervision201409sk.pdf>> . ISBN 978-92-899-1429-1.

- generálne riaditeľstvo pre mikroprudenciálny dohľad III je zodpovedné za monitorovanie dohľadu nad menej významnými inštitúciami, ktorý vykonávajú národné centrálné banky,
- generálne riaditeľstvo pre mikroprudenciálny dohľad IV plní horizontálne a špecializované úlohy vo vzťahu ku všetkým úverovým inštitúciám patriacim pod dohľad SSM a poskytuje odborné znalosti špecifických aspektov dohľadu, napr. pokiaľ ide o interné modely a previerky na mieste.“¹²

Vytvoril sa taktiež spoločný dohliadací tím, skladajúci sa zo zamestnancov ECB a zamestnancov ostatných národných orgánov krajín, v ktorých sídlia významné finančné inštitúcie. Dohliadací tím je vytvorený samostatne pre každú spomínanú úverovú inštitúciu, a je vedený koordinátorom z ECB.

1.12 Sankcie SSM

V prípade, ak úverová inštitúcia nesplní požiadavky, predpisy či rozhodnutia v rámci jednotného dohľadu, môže ECB udeliť danej inštitúcii udeliť sankciu až do výšky dvojnásobku zaznamenaných ziskov respektíve strát, ktorým sa zabránilo v dôsledku porušenia pravidiel dohľadu. V prípade, ak nie je možné určiť výšku sankcie, môže sa použiť druhý model a to výška sankcie maximálne 10 % z celkového ročného obratu v predchádzajúcom hospodárskom roku danej inštitúcie.

Ďalšou možnosťou sú periodické sankčné platby, ktoré sa počítajú na dennom základe a sú inkasované až do momentu, kým daná inštitúcia nezačne spĺňať predtým ignorované požiadavky ECB. Na túto agendu má ECB zriadený *Odbor pre uplatňovanie donucovacích prostriedkov a sankcií*, ktorý funguje nezávisle od Rady pre dohľad a Rady guvernérov.

¹² Európska centrálna banka. 2014. *Príručka bankového dohľadu*. [online]. Frankfurt nad Mohanom. 2014. [cit. 2017-04-28] Dostupné na internete: <<https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssmguidebankingsupervision201409sk.pdf>> . ISBN 978-92-899-1429-1.

1.13 Druhý pilier bankovej únie

Druhý pilier bankovej únie je *Jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií* (The Single Resolution Mechanism – SRM), ktorého cieľom je udržať finančnú stabilitu, vnútorný trh a dôveru v banky, chrániť vkladateľov a znížiť mieru morálneho hazardu. Téma morálneho hazardu v súvislosti s bankovou úniou je značne kontroverzná. Vzhľadom na definíciu morálneho hazardu, a to opis situácie, keď je inštitúcia chránená pred nepriaznivými dôsledkami svojich rozhodnutí, je otázne, či zníži banková únia tento hazard, ak sa zvyšuje riziko mrhania kapitálom či rozhodovania sa bez možného potrestania.

Svoje ciele naplňa uplatňovaním jednotných pravidiel riešenia krízových situácií bánk, ktoré sa s najväčšou pravdepodobnosťou dostanú do recesie, alebo ich posilnenie je vo verejnom záujme a jej úpadok by znížil finančnú stabilitu. Taktiež spolupracuje s ďalšími výbormi či orgánmi na dosiahnutie svojich cieľov. Úzka spolupráca nastáva aj s prvým pilierom, Jednotným mechanizmom dohľadu, ktorý informuje Jednotnú radu pre riešenie krízových situácií o finančnej situácii jednotlivých inštitúcií, pod ktorými preberá dohľad, aby zabránila ich úpadku a zmiernila prípadné straty.

1.14 Jednotná rada pre riešenie krízových situácií (The Single Resolution Board – SRM)

Tento orgán je kľúčovým prvkom druhého piliera, pretože zabezpečuje riadenie riešení krízových situácií a ich prípadný dopad na ekonomiku. Medzi jej hlavné úlohy patrí vypracovať pravidlá, postupy a mechanizmy pre riešenie krízových situácií a v prípade, ak sa finančná inštitúcia dostala do krízovej situácie, je zodpovedná za plánovanie riešenia tejto situácie, čerpanie jednotného fondu na riešenie krízových situácií. Svoje úlohy realizuje pomocou výkonných a plenárnych zasadnutí, a taktiež uskutočňuje úzku spoluprácu s Európskym orgánom pre bankovníctvo, ktorého úlohou je vytvárať všeobecne akceptovateľné pravidlá o bankovom sektore v európskom priestore.

Výkonné zasadnutie tvorí predsedu, podpredsedu, štyroch stálych členov a orgány krajiny, kde sídli banka v krízovom režime. Na výkonných zasadnutiach sa uskutočňujú prípravné rozhodnutia o riešení krízovej situácie danej finančnej inštitúcie, rozhodnutie o použití prostriedkov z fondu vo výške najviac 5 mld. EUR a ďalšie opatrenia týkajúce sa

zmiernenia či odstránenia danej krízy. Plenárne zasadnutie rozhoduje o riešení krízových situácií tých inštitúcií, pre ktoré je potrebná finančná pomoc viac ako 5 mld. EUR.

Ak Európska centrálna banka zistí, že banka alebo iná finančná inštitúcia zlyháva, oznámi to Jednotnej rade pre riešenie krízových situácií, kde rada na výkonnom zasadnutí rozhodne, či je riešenie krízy danej banky nevyhnutné pre verejný sektor. Pokiaľ je táto pomoc nutná, jednotná rada pre riešenie krízových situácií prijme program riešenia krízovej situácie, kde určí postupy riešenia a vyzve jednotný fond na riešenie krízových situácií na čerpanie finančných prostriedkov na pomoc danej inštitúcie.

1.15 Jednotný fond na riešenie krízových situácií (The Single Resolution Fund – SRF)

Jednotný fond pre riešenie krízových situácií je zriadený na nadnárodnej úrovni v úzkej spolupráci s Jednotnou radou pre riešenie krízových situácií. Jeho úlohou je financovať banky, ktoré jednotná rada vyhlási za zlyhávajúce. Fond sa bude tvoriť v priebehu ôsmich rokov a jeho odhadovaná hodnota bude 55 miliárd EUR, tvorených z najmenej 1 % hodnoty krytých vkladov všetkých úverových inštitúcií zapojených do bankovej únie. Naďalej platí pravidlo, že na záchranu bánk v kríze sa poskladá finančné odvetvie, nie daňoví poplatníci, preto aj jednou z podmienok čerpania z fondu je dodržiavanie pravidiel riešenia krízových situácií, ktoré určí jednotná rada.

1.16 Zát'azové testy bankového systému eurozóny

Európsky úrad pre bankový dohľad (EBA) zverejnil 29. júla 2016 výsledky zát'azových testov 51 bánk Európskej únie, z toho 37 finančných inštitúcií podliehajúcich priamemu dohľadu, ktorým spolu pripadá 70% bankového sektora EÚ. Hoci v roku 2014 EBA hodnotila 123 finančných inštitúcií, tentokrát sa zamerala na väčšie subjekty, a menšie finanční inštitúcie ponechala na monitorovanie národným dohľadom.

„Test analyzuje vývoj kapitálovej pozície bánk za predpokladu statickej súvahy počas trojročného obdobia do roka 2018, a to v základnom i nepriaznivom scenári. Nepriaznivý scenár zohľadňuje štyri systémové riziká, ktoré podľa ESRB najviac ohrozujú stabilitu bankového sektora EÚ:

- prudký nárast momentálne nízkych globálnych výnosov z dlhopisov, znásobený nízkou likviditou sekundárneho trhu,
- slabé vyhliadky ziskovosti bánk v prostredí slabého nominálneho rastu a prebiehajúcich bilančných úprav,
- rastúce obavy o udržateľnosť dlhu vo verejnom a nefinančnom súkromnom sektore v prostredí slabého nominálneho rastu,
- potenciálne napätie v rýchlo rastúcom sektore tieňového bankovníctva znásobené rizikom kontaminácie a likviditným rizikom. “¹³

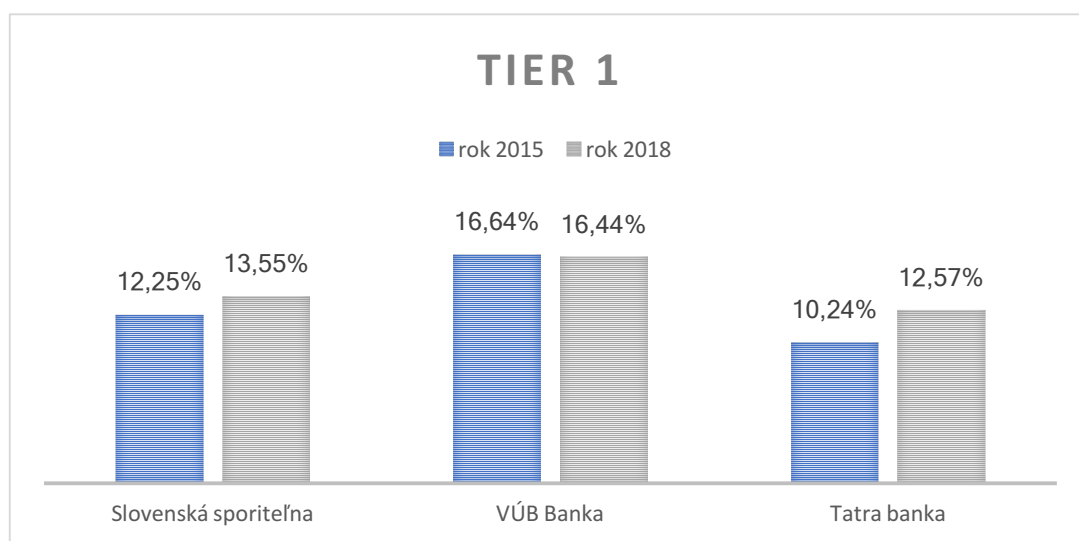
„V porovnaní so záťažovým testom z roku 2014 už banky dokážu lepšie absorbovať hospodárske šoky. 37 bánk pod priamym dohľadom ECB vstupovalo do záťažového testu na úrovni EÚ s vyšším koeficientom vlastného kapitálu Tier 1 (CET1) na úrovni 13 %. V nepriaznivom scenári vývoja došlo k priemernému zníženiu kapitálu CET1 o 3,9 percentuálneho bodu. Na úrovni 9,1 % však bola výsledná priemerná výška koeficientu CET1 vyššia než v záťažovom teste v roku 2014.“¹⁴

V grafe sme uviedli výsledky troch najväčších bánk na Slovensku skupiny Erste Group Bank AG (Slovenská sporiteľňa), Intesa Sanpaolo S.p.A. (VÚB banka) a Raiffeisen-Landesbanken-Holding GmHb (Tatra banka) podľa základného kapitálu Tier 1, v porovnaní s rokom 2015 a predikciou na rok 2018, do ktorého patrí splatený akciový kapitál, odkryté rezervy a hospodársky výsledok minulých rokov. Banky Slovenská sporiteľňa a Tatra banka plánujú do roku 2018 zvýšiť svoj podiel vlastného kapitálu v porovnaní s bankou VÚB, ktorá svoj vlastný kapitál poníži, avšak stále prevyšuje spomínané dve banky.

¹³ Európska centrálna banka. Najčastejšie otázky o záťažovom teste EÚ v roku 2016. [online]. 2016 [cit. 2017-05-03]. Dostupnosť na internete: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/ssmexplained/html/stress_test_FAQ.sk.html>.

¹⁴ Európska centrálna banka. Záťažový test poukazuje na zlepšenie odolnosti bankového systému eurozóny. 2016 [online]. [cit. 2017-05-03]. Dostupnosť na internete: <<https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2016/html/sr160729.sk.html>>.

Graf č. 1 Vlastný kapitál TIER 1 vybraných bánk

zdroj ¹⁵

1.17 Európsky systém ochrany vkladov (European deposit insurance scheme - EDIS)

Tretí pilier bankovej únie, Európsky fond ochrany vkladov, je ochrana vkladov klientov v bankách v prípade, že by sa stali nedostupné bez ohľadu na to, v akej krajine ich uložili do výšky 100 000 EUR. Skladá z dvoch častí, a to z národnej, ktorá funguje aj na Slovensku podľa Zákona o ochrane vkladov a európskej časti, ktorá má fungovať na centrálnej úrovni. Tento systém je naďalej v prípravnej fáze z dôvodu technických a právnych nejasností. Jeho začiatok je naplánovaný na rok 2017, no zatiaľ sa zdá, že tento dátum je príliš skorý vzhľadom na množstvo nedoriešených záležitostí.

Téma, o ktorej sa diskutuje najviac, je participácia členských štátov v tomto systéme. Niektoré členské štáty trvajú na tom, aby sa všetky úverové inštitúcie, ktoré spadajú pod

¹⁵ Vlastné spracovanie podľa European Banking Authority. 2016. 2016 *EU-WIDE STRESS TEST RESULTS*. [online] London. 2016. [cit. 2017-05-10] Dostupné na internete: <<https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1532819/2016-EU-wide-stress-test-Results.pdf>>.

národné systémy ochrany vkladov, zaradili taktiež do systému EDIS, aj napriek tomu že nespádajú pod dohľad. Druhá časť štátov zastáva názor, aby banková únia a všetky jej piliere fungovala iba pre štáty, ktoré sú v nej zapojené. Ďalšou spornou otázkou je spôsob vyberania príspevkov od úverových inštitúcií, kde sa diskutuje, či sa majú príspevky na druhý a tretí pilier vyberať spoločne, alebo oddelene od ďalších fondov. Témy, na ktorých sa zatiaľ členské štáty zhodli, je vyplatenie náhrady za nedostupné vklady do siedmich pracovných dní, a téma individuálnych osobných údajov, ktoré môže jednotná rada zhromažďovať na plynulý chod svojej činnosti.

Počas slovenského predsedníctva na konci roku 2016 sa posunula diskusia v rámci tvorby tretieho piliera o niekoľko dôležitých bodov. Slovenské predsedníctvo pripravilo konkrétne legislatívne zmeny, ako napríklad pravidelné záťažové testovanie Európskeho systému ochrany vkladov, ktoré by mala vykonávala jednotná rada podobne ako pri testovaní úverových inštitúcií.

Ďalší návrh obsahoval možnosť poskytnúť finančné prostriedky priamo hostiteľskému systému ochrany vkladov, nie jeho domovskému systému v prípade pobočiek bánk v iných členských štátoch, kde by sa zefektívnil presun finančných prostriedkov od Európskeho systému ochrany vkladov k pobočke banky v inom členskom štáte a zaručila by sa tak lehota vyplatenia náhrady do siedmich pracovných dní.

Nasledujúcou témou bol proces sankcií v prípade neplnenia povinností zo strany ochrany vkladov jednotlivých členských štátov. Slovenské predsedníctvo navrhlo postup, pri ktorom sa v prvom kroku zašle odporúčanie s konkrétnymi opatreniami na riešenie problému zlyhávania povinností. V prípade nedodržania týchto postupov sa poskytne finančný príspevok z jednotného fondu ochrany vkladov avšak iba ako úver, nie ako nenávratný finančný príspevok. Posledným bodom je vrátenie úveru v kratšom časovom horizonte a vylúčenie zo systému EDIS za predpokladu, že daná úverová inštitúcia pokračuje v ignorovaní svojich povinností v rámci ochrany vkladov. Ďalšie rokovania témy ochrany vkladov ostávajú na maltskom predsedníctve, kde treba vyriešiť sporné otázky a hlavne technickú platformu na zavedenie jednotného systému ochrany vkladov.

2 Cieľ práce

Cieľom záverečnej práce bolo komplexné spracovanie problematiky bankovej únie od jej počiatku v roku 2012 až po rok 2017 a následnú predikciu možného vývoja bankovej únie, ktorej sme sa venovali vo výsledkoch práce.

Teoretická časť bola prierezom celého vývoja bankovej únie, od vytvorenia prvého piliera Jednotného mechanizmu dohľadu, kde sa definoval dohľad nad finančnými inštitúciami a jednotlivé orgány dohľadu. Druhý pilier bol zameraný na riešenie krízových situácií bánk, ktorým hrozí úpadok a v treťom pilieri sme sa zamerali na Fond ochrany vkladov, ktorý je v súčasnosti v prípravnej fáze.

Bankový dohľad ECB si každý rok určuje priority svojej budúcej činnosti, ktorým sa bude venovať v nasledujúcom roku. Priority obsahujú kľúčové riziká, ktorým musí ECB venovať pozornosť a dostatočnú prevenciu. Ďalšie faktory ovplyvňujúce priebeh a smerovanie bankovej únie sú taktiež menová politika, najmä úrokové sadzby a poskytovanie úverov, ktoré majú priamy dopad na obyvateľstvo. Tieto priority, faktory, smernice či ďalšie usmernenia a budúci vývoj sme skúmali v praktickej časti tejto práce.

Čiastkové ciele záverečnej práce kopírovali časovú os bankovej únie. Prvým čiastkovým cieľom bolo spracovanie teoretických základov vzniku bankovej únie, pokračovala následná implementácia mechanizmov do činnosti bánk na národnej a centrálnej úrovni, až po definícií budúceho smerovanie tretieho piliera v jeho prípravnej podobe a ďalšie priority na nasledujúce obdobie, ku ktorým sa môžeme s odstupom času vrátiť a určiť ich relevantnosť vzhľadom na vývoj trhu. Hlavný cieľ bol analyzovať relevantnosť priorít dohľadu ECB na rok 2017 pomocou štatistík a odbornej literatúry.

3 Metodika práce a metody skúmania

Keďže v súčasnosti nie je banková únia predmetom knižných publikácií či študijných materiálov, čerpali sme zväčša zo zdrojov internetových stránok, štatistík, článkov a rozhovorov členov Európskej centrálnej banky, Národnej banky Slovenska či iných inštitúcií ako napr. Banky pre medzinárodné zúčtovanie či Európskeho orgánu pre bankovníctvo.

Na analýzu nesplatených úverov sme použili štatistické údaje Národnej centrálnej banky, ktoré nám špecifikovali výšky zlyhaných úverov za niekoľko rokov. Pomocou týchto údajov sme ďalej skúmali štruktúru jednotlivých nesplatených úverov, na zistenie potenciálneho kreditného rizika a overenie si dôležitosti priorít ECB na nasledujúce roky.

Na obe časti práce, teoretickú aj praktickú časť, sme zvolili hlavne literárny rešerš, pomocou ktorého sme definovali základné pojmy a z ktorého sme vykonávali analýzu zistených údajov. Ďalší zdroj, ktorý sme použili, boli vlastné poznatky z bankovníctva pochádzajúce zo štúdia študijného programu Financie, bankovníctvo a investovanie, ale aj z pracovného prostredia ako zamestnanci komerčnej banky. Analýza zdrojov nám pomohla k identifikácii základných informácií a následná syntéza a dedukcia prispela k predikcií budúceho smerovania spomínaného vo výsledkoch práce.

4 Výsledky práce a diskusia

Vzhľadom k tomu, že téma bankovej únie je veľmi aktuálna, je ťažké určiť jej budúce smerovanie bankovej únie do veľkej miery vplýva menová politika ECB i samotný finančný trh. Ďalšie faktory, ktoré vplývajú na vývoj bankovej únie sú politické situácie štátov. V rámci členských štátov to bola Veľká Británia a jej referendum o Brexite, ktorý má negatívny dopad na bankovú či Európsku úniu vzhľadom na rast skepticizmu občanov a následné spustenie vlny podporovateľov anti-Európskej únie. Táto vlna pokračovala aj vo Francúzsku, kde v prezidentských voľbách kandidovala krajne pravicová Marine Le Pen, ktorá plánovala zrušiť euro vo Francúzsku a následne aj dnešnú podobu Európskej únie, proti nezávislému kandidátovi Emmanuelovi Macron, ktorý bol známi svojou proeurópskou politikou. Výsledok volieb bol pozitívny pre Európsku aj bankovú úniu, a zvolenie Emmanuela Macrona za prezidenta posilnilo euro voči doláru na 5-mesačné maximum.

Kurz spoločnej európskej meny voči doláru taktiež prudko vzrástol po vyhlásení výsledkov a následného víťazstva Donada Trumpa proti Hillary Clinton v amerických prezidentských voľbách, tento akt však netrval dlho a o niekoľko hodín euro kleslo.

Ekonomická predikcia pri rôznych neovplyvniteľných činiteľoch ako sú referendá, voľby, legislatívne zmeny, aktuálne zmeny na hypotekárnych trhoch, problém migrácie a starnutie obyvateľstva a mnoho ďalších je náročná. Z uvedených dôvodov nie je možné exaktne predikovať smerovanie bankovej únie v ďalších rokoch.

4.1 Bankový dohľad v roku 2017

Bankový dohľad v novembri roku 2016 zaznamenal druhý rok svojho pôsobenia. Priority dohľadu Európskej centrálnej banky na rok 2017 „sa zameriavajú na kľúčové riziká, ktorým v súčasnosti banky čelia, vrátane potreby adaptácie finančným podmienkam (napr. slabému hospodárskemu rastu v krajinách eurozóny a geopolitickým neistotám) a súbežného riešenia problematiky nesplácaných aktív. Bankový dohľad ECB sa tak sústreďí na riziká obchodného modelu a ziskovosti, ako aj na kreditné riziko (s dôrazom na nesplácané úvery) a riadenie rizík.“¹⁶

„Zdroje rizík bankového sektora boli určené v spolupráci s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, s využitím informácií od spoločných dohliadacích tímov, z makroprudenciálnych a mikroprudenciálnych analýz ECB a publikovaných správ medzinárodných orgánov. Za významné rizikové faktory sa považujú:

- prostredie mimoriadne nízkych, resp. záporných úrokových mier,
- vysoký podiel nesplácaných úverov a slabý hospodársky rast v krajinách eurozóny,
- geopolitické neistoty EÚ,
- reakcie bánk a trhov na nové regulačné predpisy,
- potenciálny obrat rizikových premií na finančných trhoch,
- situácia v rozvíjajúcich sa trhovách ekonomikách,
- rozpočtové nerovnováhy v EÚ,
- prípady porušovania pravidiel bankami,
- vývoj na trhu financovania nehnuteľností,
- počítačová trestná činnosť
- narušenie činnosti informačných systémov,
- nebanková konkurencia.“¹⁷

¹⁶ Európska centrálna banka. 2016. *Bankový dohľad ECB zverejnil priority dohľadu na rok 2017*. [online]. [cit. 2017-05-05]. Dostupné na internete: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2016/html/sr161215_1.sk.html>.

¹⁷ Európska centrálna banka. 2017. *Bankový dohľad ECB: priority SSM na rok 2017*. [online]. [cit. 2017-05-05]. Dostupné na internete: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/publication_supervisory_priorities_2017.sk.pdf>.

Obrázok č. 4: Priority dohľadu 2017

Priority 2016	Priority 2017	Činnosti dohľadu na rok 2017	Pokračovanie 2018
Modely podnikania & ziskovosť	 modely podnikania & ziskovosť	posúdenie bankových modelov podnikania a ziskovosti	☐
		príprava na brexit - rozhovory s bankami	☒
Kreditné riziko	 kreditné riziko zamerané na NPLs	nebanková súťaž/ FinTech	☒
		Stály prístup k NPLs	☒
Kapitálová primeranosť	 kreditné riziko zamerané na NPLs	Príprava bánk na IFRS 9	☐
		Sledovanie miery rizika	☒
Riadenie rizík & kvalita dát	 Manažment riziku	Princípy Basel k dátam a reportom riziku	☐
		TRIM kreditné a trhové riziká	☒
Likvidita	 Manažment riziku	Zlepšenie bánk v ICAAP a ILAAP	☒
		Ostatné zdroje	☒

zdroj¹⁸

4.2 Kreditné riziko s dôrazom na nesplácané úvery

Kľúčová priorita, a najväčšie riziko ostáva naďalej kreditné riziko s dôrazom na nesplácané úvery. Pri nedávnych záťažových testoch sa zistilo, že množstvo úverových inštitúcií vykazuje vysoký objem nesplácaných úverov, čo zhoršuje situáciu banke no taktiež celému bankovému sektoru. Táto informácia je alarmujúca aj vzhľadom k veľmi nízkym úrokovým sadzbám.

¹⁸ Európska centrálna banka. 2014. *Príručka bankového dohľadu*. [online]. Frankfurt nad Mohanom. 2014. [cit. 2017-04-28] Dostupné na internete: <<https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssmguidebankingsupervision201409sk.pdf>> . ISBN 978-92-899-1429-1.

„Objem problémových úverov významných inštitúcií v eurozóne dosiahol v treťom štvrtroku 2016 hodnotu 921 mld. €. Vysoká úroveň problémových úverov obmedzuje schopnosť bánk poskytovať úvery hospodárskym subjektom a ich riadiace orgány stojí veľa času. Riešenie problematiky problémových úverov si preto vyžaduje cielený a odhodlaný postup, hoci ECB si uvedomuje, že znižovanie vysokej úrovne nesplatených úverov istý čas potrvá. ECB tiež vyzýva vlády jednotlivých krajín, aby podnikli rozhodné kroky a prispôsobili svoje právne a súdne rámce s cieľom uľahčiť bankám znižovanie stavu problémových úverov.“¹⁹ ECB taktiež poskytne podporu prostredníctvom pracovnej skupiny pre nesplácané úvery a publikovanými zásadami k nesplácaným úverom.

4.3 Zlyhané úvery

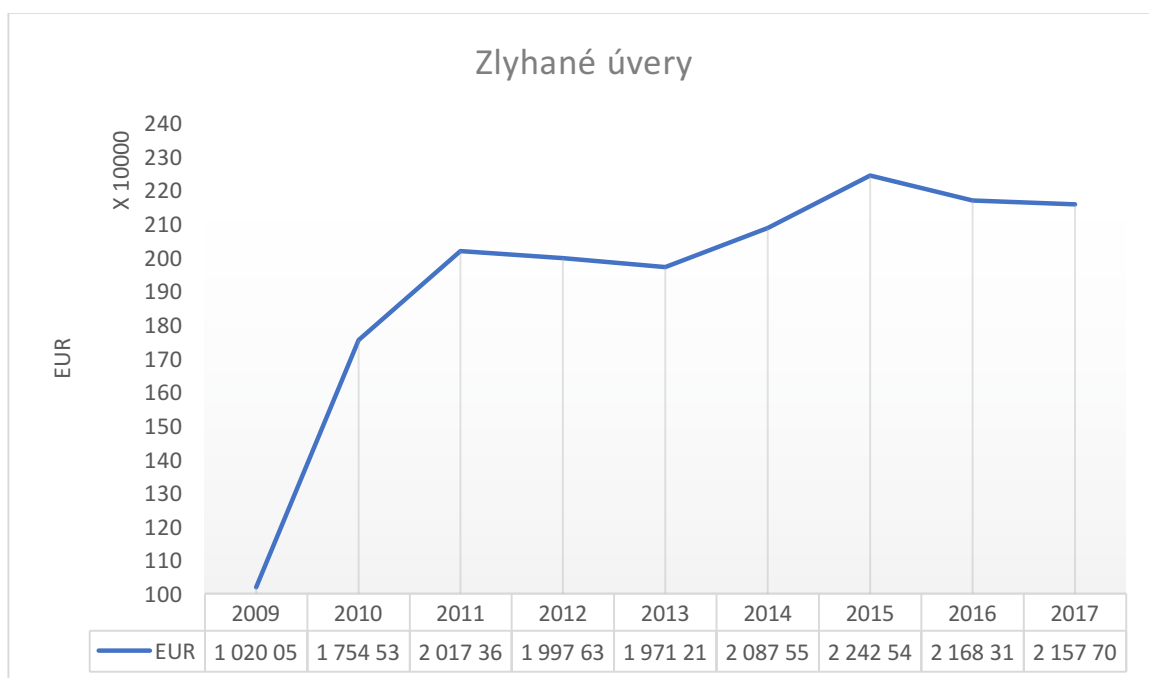
Pre lepšie pochopenie dôležitosti skúmania kreditného rizika sa pozrieme na vývoj zlyhaných úverov. „Za vznik zlyhania v súvislosti s konkrétnym dlžníkom sa považuje, ak: a) banka usúdi, že dlžník si pravdepodobne nesplní voči nej alebo jej dcérskej prípadne materskej spoločnosti svoj záväzok, bez toho, aby prišlo napríklad k realizácii zabezpečenia, b) dlžník je v omeškaní s plnením svojim rozsahom významného záväzku voči banke alebo jej dcérskej prípadne materskej spoločnosti viac ako 90 dní.“²⁰ Pre tieto, ako aj mnohé iné dôvody, sa dostávajú banky do krízy, ktoré následne rieši banková únia.

V grafe sme uviedli výšku zlyhaných úverov v tis. eur na Slovensku za sledované obdobie v konkrétnom mesiaci január od roku 2009 po rok 2017. Ako vidíme v grafe, od roku 2009 markantne stúpa výška zlyhaných úverov a svoj doterajší strop dosiahla v roku 2015. V roku 2013 sme zaznamenali relatívny pokles oproti predchádzajúcim dvom rokom, no nasledujúce roky opäť stúpali. V porovnaní so začiatočným rokom nášho skúmania v roku 2009 na počet zlyhaných úverov do roku 2017 viac ako zdvojnásobil. Táto analýza vysvetľuje dôležitosť sledovania kreditného rizika v rámci priorít dohľadu na rok 2017.

¹⁹ Národná banka Slovenska. 2017. *ECB zverejnila všeobecné zásady postupu bánk pri riešení problémových úverov*. [online]. [cit. 2017-05-07]. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/sk/informacie-pre-media/tlacove-spravy/spravy-vseobecne/detail-tlacovej-spravy/_ecb-zverejnila-vseobecne-zasady-postupu-bank-pri-rieseni-problemovych-uverov>.

²⁰ Národná banka Slovenska. 2007. Členenie úverov z hľadiska hodnotenia ich kvality. Zlyhané úvery. *Metodická pomôcka*. [online]. [cit. 2017-05-07]. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/STATIST/MET/Zle_uvery.pdf>.

Graf č. 2 Zlyhané úvery

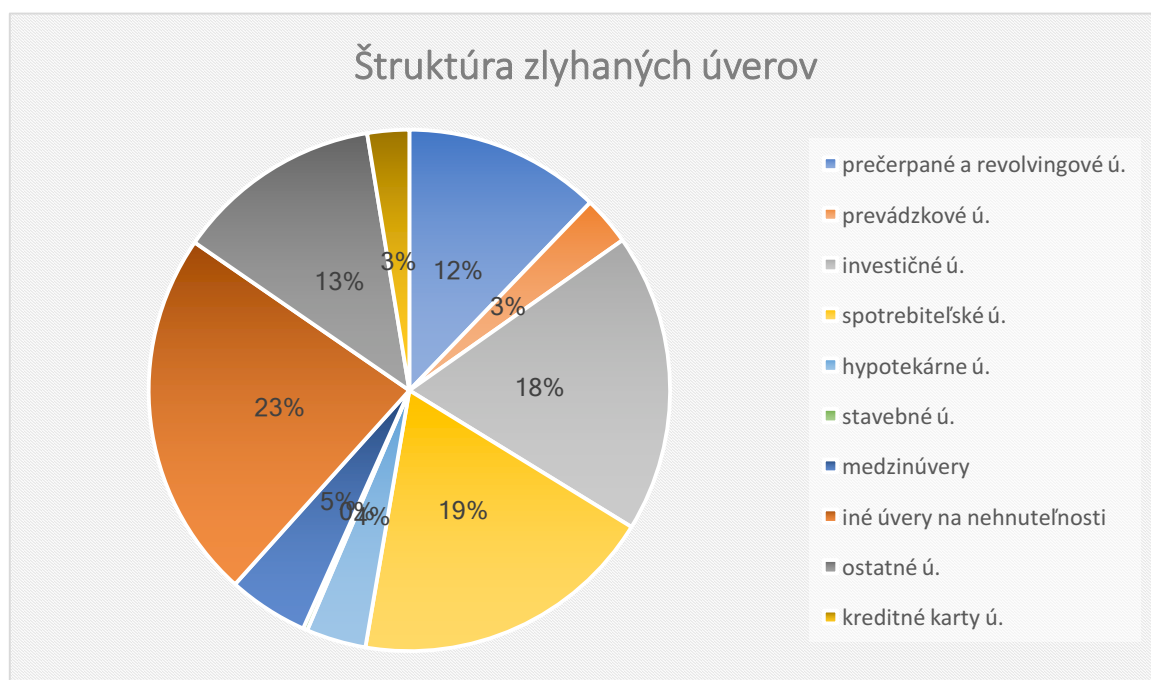

zdroj ²¹

V druhom grafe sme uviedli štruktúru zlyhaných úverov za január v roku 2017. Najväčší podiel medzi zlyhanými úvermi mali iné úvery na nehnuteľnosti, sú administratívne a legislatívne menej náročné ako hypotekárne úvery, preto banky radšej poskytujú klientom tento typ úveru. Druhý najvyšší podiel, až 19%, mali spotrebiteľské úvery, ktoré sú v súčasnosti najrozšírenejšie a najľahšie dostupné. Úvery na nehnuteľnosti a spotrebné úvery sú dva najčastejšie poskytované úvery pre bežných klientov bankového sektora, čo sa prejavuje aj v objeme načerpaných a zlyhaných úverov. Tieto hodnoty nám ukazujú najkritickejšie oblasti, ktorým by sa mala ECB venovať, aby predišla riziku insolventnosti bankového sektora.

²¹ Vlastné spracovanie podľa údajov NBS Štatistické údaje peňažných finančných inštitúcií – Úvery. Dostupné na internete: <<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/financne-institucie/banky/statisticke-udaje-penaznych-financnych-institucii/uvery>>.

Graf č. 3 Štruktúra zlyhaných úverov

zdroj ²²

4.4 Zátťažové testy na úrokové miery

„Európska centrálna banka v rámci každoročného procesu preskúmania a hodnotenia orgánmi dohľadu (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP) začala analýzu citlivosti bankových kníh bánk pod jej priamym dohľadom, zameranú na účinky zmien úrokových mier. Prostredníctvom tohto záťažového testu ECB mieni získať potrebné informácie o úrokovej citlivosti aktív a pasív v bankových knihách a čistých úrokových výnosov bánk na hypotetické zmeny úrokových mier. Očakáva sa, že za inak nezmenených okolností zostane celková požadovaná výška kapitálu - vyplývajúca z platných požiadaviek a všeobecných zásad - na nezmenenej úrovni.“ ²³

²² Vlastné spracovanie podľa údajov NBS Štatistické údaje peňažných finančných inštitúcií – Úvery. Dostupné na internete: <<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/financne-institucie/banky/statisticke-udaje-penaznych-financnych-institucii/uvery>>.

²³ Národná banka Slovenska. 2017. *Bankový dohľad ECB uskutočňuje analýzu citlivosti zameranú na vplyv zmien úrokových.* [online]. [cit. 2017-05-09]. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/sk/informacie-pre-media/tlacove-spravy/spravy-vseobecne/detail-tlacovej-spravy/_bankovy-dohlad-ecb-uskutocnuje-analyzu-citlivosti-zameranu-na-vplyv-zmien-urokovych-mier>.

„ECB zároveň dokončí viacero prebiehajúcich tematických hodnotení vrátane hodnotenia potenciálneho vplyvu Medzinárodného štandardu finančného výkazníctva 9 (IFRS 9) na banky a dodržiavania zásad Bazilejského výboru týkajúcich sa agregácie údajov o rizikách a vykazovania rizík. IFRS 9 je nový účtovný štandard finančných nástrojov, ktorý nadobudne účinnosť v roku 2018.“²⁴

Danièle Nouy v dokumente o bankovom dohľade ECB za rok 2016 uviedla „V roku 2017 budeme ďalej skúmať úrokové riziko bánk. Napríklad tohtoročný záťažový test bude pozostávať z analýzy citlivosti zameranej na vplyv zmien úrokových mier na banky. Pokiaľ ide o reguláciu, pravidlá vždy prinášajú zaťaženie tým, ktorí ich musia dodržiavať. Ale v tomto prípade sa musíme pozerieť za hranice bánk. Silnejšie pravidlá pomáhajú predchádzať krízam. A zistili sme, že finančné krízy sú nákladné pre hospodárstvo, pre daňových poplatníkov a v konečnom dôsledku pre samotné banky.“²⁵

4.5 Náklady prudenciálneho dohľadu ECB nad bankovým systémom v roku 2017

„Poplatky jednotlivých bánk sa určujú na základe významnosti a rizikového profilu banky. Pri výpočte sa používajú faktory na výpočet poplatku oznamované všetkými dohliadanými bankami k referenčnému dátumu 31. decembra predchádzajúceho roka. Poplatok za dohľad sa stanovuje na najvyššej úrovni konsolidácie v rámci členských štátov, ktoré sa zúčastňujú na jednotnom mechanizme dohľadu. Je súčtom minimálnej zložky poplatku pre všetky banky, ktorá predstavuje 10 % hrađených nákladov, a pohyblivej zložky poplatku na rozdelenie zostávajúcich 90 % nákladov. V prípade najmenších významných bánk, ktorých celkové aktíva nedosahujú 10 mld. €, sa minimálna zložka poplatku redukuje na polovicu. Podľa odhadu ECB majú celkové náklady spojené s jej prudenciálnym dohľadom nad bankovým systémom v roku 2017 dosiahnuť 425 mil. €, čo v porovnaní

²⁴ Európska centrálna banka. 2016. *Bankový dohľad ECB zverejnil priority dohľadu na rok 2017*. [online]. [cit. 2017-05-08]. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/sk/informacie-pre-media/tlacove-spravy/spravy-vseobecne/detail-tlacovej-spravy/_bankovy-dohlad-ecb-zverejnil-priority-dohlada-na-rok-2017>.

²⁵ Európska centrálna banka. 2017. *ECB Annual Report on supervisory activities 2016* [online]. Frankfurt nad Mohanom, 2017. [cit. 2017-05-04]. Dostupné na internete: <<https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssmar2016.en.pdf?69c4679b45b025535087e749b6b640f9>>. ISBN 2443-5805

s rokom 2016 predstavuje nárast o približne 10 %. Poplatky účtované významným bankám tvoria približne 92 % celkových poplatkov; zostávajúcich 8 % uhradia menej významné banky.“²⁶

²⁶ Európska centrálna banka. 2016. *ECB odhaduje celkové poplatky na dohľad na rok 2017 na 425 mil. EUR.* [online]. [cit. 2017-05-08]. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/sk/informacie-pre-media/tlacove-spravy/spravy-vseobecne/detail-tlacovej-spravy/_ecb-odhaduje-celkove-poplatky-za-dohlad-na-rok-2017-na-425-mil>.

ZÁVER

Banková únia ako nasledovník Európskeho stabilizačného mechanizmu pre banky je zatiaľ vo veľmi dobrej forme, no neúplná kvôli poslednému tretiemu pilieru, ktorý ostáva v nedohľadne. Jednotný bankový dohľad aj rezolučný mechanizmus zatiaľ spĺňajú svoje funkcie udržania stability bankového sektora a aj optimistickejšieho výhľadu na kapitálových trhoch.

V tomto procese je veľmi dôležitá integrácia v rámci bankového sektora ale aj celej Európskej únie. Jej smerovanie závisí od vývoja menovej politiky ECB a celkového smerovania na finančných trhoch. Ďalší vplyv na celkový vývoj majú identifikované riziká, ktorým sa snaží banková únia v rámci svojich pilierov predísť skôr, ako by ich mala riešiť. Avšak pre prípadné nezvratné krízy má banková únia a jej druhý pilier vypracovaný plán, na riešenie takýchto situácií. Identifikovali sme si niekoľko ďalších finančných inštitúcií, ktoré priamo spolupracujú na bankovej únii pri jednotlivých pilieroch.

V záverečnej práci sme sa venovali podrobnému skúmaniu troch pilierov bankovej únie, v ktorých je niekoľko ďalších orgánov zabezpečujúcich stabilitu bankového sektora. Prvý pilier bankovej únie má na starosti dohľad nad úverovými inštitúciami z dôvodu zabezpečenia prevencie vzniku rizika finančnej inštitúcie. Úverové inštitúcie sú rozdelené na základe kritérií svojej významnosti medzi dohľad jednotlivých mikroprudenciálnych dohľadov ECB a národných centrálnych bánk. Pokiaľ sa riziku nedá predísť, a úverová inštitúcia sa dostala do platobnej neschopnosti, druhý pilier bankovej únie zabezpečí kroky pre riešenie krízových situácií a Fond na riešenie krízových situácií pokryje financovanie danej úverovej inštitúcie. Úverová inštitúcia musí spĺňať niekoľko kritérií na zabezpečenie svojej stability, z ktorých najdôležitejšia je kapitálová primeranosť. Spĺňanie týchto kritérií monitoruje bankový dohľad, ktorý úzko spolupracuje s Jednotným mechanizmom na riešenie krízových situácií a informuje ho o stave úverových inštitúcií. Tretí pilier bankovej únie sa v súčasnosti nachádza v prípravnej fáze, avšak Predsedníctvo SR v Rade EU navrhlo niekoľko postupov na jeho ďalšie smerovanie.

Praktická časť bakalárskej práce bola zameraná na predikciu smerovania bankovej únie v roku 2017. Naš cieľ spočíval v analýze údajov ECB o prioritách dohľadu na rok 2017,

kde sme si určili potenciálne riziká, ktorým sa ECB bude nasledujúci rok venovať. K analýze sme doložili grafy, v ktorých sme skúmali vývoj zlyhaných úverov za niekoľko rokov. Pre dokonalejší obraz o problematike sme si v druhom grafe určili štruktúru nesplatených úverov. Táto analýza potvrdila dôležitosť zamerania sa na kreditné riziká v budúcom období. Počet zlyhaných úverov od roku 2009 sa viac ako zdvojnásobil, čo poukazuje na alarmujúci stav a prípadné narušenie stability bankového sektora práve z dôvodu nesplácanie úverov. Poskytnutie finančných prostriedkov bez návratnosti je pre úverové inštitúcie veľký zásah do ich stability. Zameraním sa na tieto riziká môže ECB znížiť potenciálne straty a možné zásahy do bankového sektora.

Dôležitým krokom k fungovaniu bankovej únie je integrácia. Európska únia v rámci svojich mechanizmov spája nielen štáty, ale aj banky. Je na krajinách a ich finančných inštitúciách, ako dokážu spolupracovať na spoločných cieľoch stabilnejšej bankovej únie a v neposlednom rade k stabilnejšej Európe.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Knižné zdroje, odborné texty a štúdie

- [1.] HORVÁTOVÁ, E. 2009. *Bankovníctvo*. Žilina : GEORG Žilina, 2009. 318 s. ISBN 978-80-89401-03-1.
- [2.] SCHOENMAKER, D. – VÉRON, N. 2016. *European banking supervision: first eighteen months*. [online]. Brugel. 2016. 159 s. ISBN 978-9-078910-41-1
- [3.] CUNDERÍKOVÁ, Z. 2014. *Banková únia – príslušné závery Európskej rady*. [online]. Brusel : Generálny sekretariát rady, 2014. [cit. 2017-02-22]. Dostupné na internete: <http://www.consilium.europa.eu/sk/policies/banking-union/pdf/sn04481_sk14_pdf/>.
- [4.] HINTOŠ, P. 2014. Komplexné hodnotenie bánk. In *Biatec* [online]. 2014, vol. 22, no.10 [cit. 2017-03-22]. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2014/10-2014/02_biatic_14-10_hintos.pdf>.
- [5.] NOVOTA, D. – SZPYRC, M. 2013. Bazilejské dohody o kapitáli a kapitálová primeranosť bánk v SR. In *Biatec* [online]. 2013, vol. 23, no.7 [cit. 2017-04-08]. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2013/07-2013/06_biatic13-7_szpyrc.pdf>.
- [6.] ROMPUY, H. Smerom k skutočnej hospodárskej a menovej únii. In *Správa predsedu Európskej rad Hermana Van Rompuya*. [online]. Brusel: Európska rada, 2012. [cit. 2017-03-01]. Dostupné na internete: <<http://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2012/12/pdf/smerom-k-skuto%C4%8Cnej-hospod%C3%81rskej-a-menovej-%C3%9Anii/>>.

- [7.] ŠUJAN, R. 2015. Významné zmeny v ochrane vkladov na Slovensku. In *Biatec* [online]. 2015, vol. 23, no.10 [cit. 2017-04-20]. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2013/07-2013/01_biatec13-7_cillikova.pdf>.
- [8.] EUROPEAN BANKING AUTHORITY. 2014. Results of 2014 EU – WIDE STRESS TEST. [online]. London 2014. [cit. 2017-05-01]. Dostupné na internete: <<http://www.eba.europa.eu/documents/10180/851779/2014%20EU-wide%20ST-summary%20bank-level%20results.pdf>>.
- [9.] EUROPEAN BANKING AUTHORITY. 2016. 2016 *EU-WIDE STRESS TEST RESULTS*. [online] London. 2016. [cit. 2017-05-09] Dostupné na internete: <<https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1532819/2016-EU-wide-stress-test-Results.pdf>>.
- [10.] DVOŘÁČEK, V. a kol. 2014. Aktuálny vývoj v rámci druhého piliera bankovej únie. In *BIATEC*. [online], 2014. vol. 22, no.3 [cit. 2017-04-04] Dostupné na internete : <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2014/03-2014/05_biatec14-3_dvoracek-cilikova-penzes.pdf>.
- [11.] ČILÍKOVÁ, J. – PÉNZEŠ, P. 2012. Banková únia a jednotný mechanizmus dohľadu. In *Biatec*. [online]. 2012, vol. 20. no. 8 [cit. 2017-04-20]. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2012/8-2012/02_biatec12-8_cillikova-penzes.pdf>.
- [12.] Európska centrálna banka. 2014. *Príručka bankového dohľadu*. [online]. Frankfurt nad Mohanom. 2014. [cit. 2017-04-28] Dostupné na internete: <<https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssmguidebankingsupervision201409sk.pdf>> . ISBN 978-92-899-1429-1.>
- [13.] Európska centrálna banka, 2017. *ECB Annual Report on supervisory activities 2016* [online]. Frankfurt nad Mohanom, 2017. [cit. 2017-05-04]. Dostupné na internete:<<https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssmar2016.en.pdf?69c4679b45b025535087e749b6b640f9>>. ISBN 2443-5805

- [14.] EURÓPSKY DVOR AUDÍTORSTVA. 2014. *Európsky bankový dohľad nadobúda formu – Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA) a jeho meniaci sa kontext*. [online]. Európska únia. 2014. [cit. 2017-03-03] Dostupné na internete: <http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/cont/dv/sr14_05_/sr14_05_sk.pdf, ISBN 978-872-0503-2>.
- [15.] PÉNZEŠ, P. – ĎURIAČ D. 2017. Aktuálny vývoj v rámci tretieho piliera bankovej únie. In *Biatec*. [online]. 2017, vol. 25, no. 1 [cit. 2017-05-02]. Dostupnosť na internete: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2017/01-2017/Biatec_17_01_07Penzes.pdf>.
- [16.] NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA. 2016. Témy predsedníctva v Rade Európskej únie v oblasti regulácie finančného trhu. In *Biatec*. [online]. [cit. 2017-05-02]. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2016/04-2016/biatec_04_2016_predsednictvo.pdf>.

Internetové zdroje

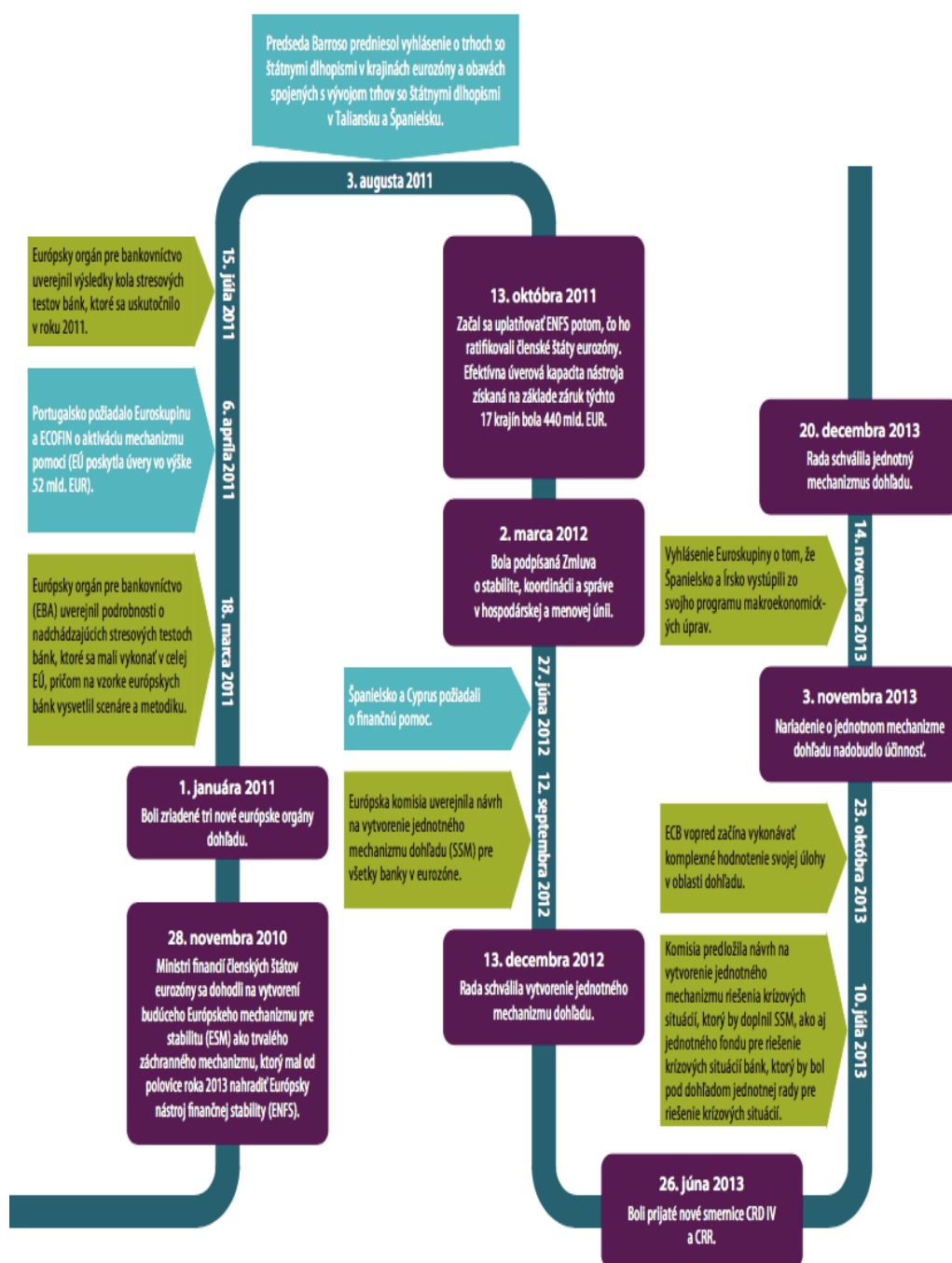
- [1.] EURACTIV. 2012. Banková únia [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné na internete: <http://www.euractiv.sk/podnikanie-v-eu/zoznam_liniek/bankova-unia-000307>.
- [2.] Národná banka Slovenska. 2017. *Bankový dohľad ECB uskutočňuje analýzu citlivosti zameranú na vplyv zmien úrokových*. [online]. [cit. 2017-05-09]. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/sk/informacie-pre-media/tlacove-spravy/spravy-vseobecne/detail-tlacovej-spravy/_bankovy-dohlad-ecb-uskutocnuje-analyzu-citlivosti-zameranu-na-vplyv-zmien-urokovych-mier>.

- [3.] Európska centrálna banka. 2016. *Bankový dohľad ECB zverejnil priority dohľadu na rok 2017*. [online]. [cit. 2017-05-08]. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/sk/informacie-pre-media/tlacove-spravy/spravy-vseobecne/detail-tlacovej-spravy/_bankovy-dohlad-ecb-zverejnil-priority-dohladu-na-rok-2017>.
- [4.] EURACTIV. 2015. Európska ochrana vkladov: Komisia navrhla tretí, sporný pilier bankovej únie [online]. [cit. 2017-05-05]. Dostupné na internete: <<http://euractiv.sk/hospodarske-riadenie-eu/europska-ochrana-vkladov-komisia-navrhla-treti-sporny-pilier-bankovej-unie-024573/>>.
- [5.] EUROPEAN COMMISSION. 2016. Single supervisory mechanism [online]. [cit. 2017-03-10]. Dostupné na internete: <http://ec.europa.eu/finance/general-policy/banking-union/single-supervisory-mechanism/index_en.htm>.
- [6.] Národná banka Slovenska. 2010. *Banka pre medzinárodné zúčtovanie* [online]. [cit. 2017-03-05]. Dostupné na internete: <<http://www.nbs.sk/sk/o-narodnej-banke/medzinarodne-vztahy/banka-medzinarodne-zuctovanie>>.
- [7.] Slovenská banková asociácia 2017. *Základné informácie*. [online]. [cit. 2017-04-02]. Dostupné na internete: <<http://www.sbaonline.sk/sk/projekty/basel2/zakladne-informacie/>>.
- [8.] Európska centrálna banka. Najčastejšie otázky o záťažovom teste EÚ v roku 2016. [online]. [cit. 2017-05-05]. Dostupné na internete: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/ssmexplained/html/stress_test_FAQ.sk.html>.
- [9.] Európska centrálna banka. Zátťažový test poukazuje na zlepšenie odolnosti bankového systému eurozóny. [online]. [cit. 2017-05-05]. Dostupné na internete: <<https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2016/html/sr160729.sk.html>>.

- [10.] Európska centrálna banka. 2016. *Bankový dohľad ECB zverejnil priority dohľadu na rok 2017*. [online]. [cit. 2017-05-05]. Dostupné na internete: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2016/html/sr161215_1.sk.html>.
- [11.] Európska centrálna banka. 2017. *Bankový dohľad ECB: priority SSM na rok 2017*. [online]. [cit. 2017-05-05]. Dostupné na internete: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/publication_supervisory_priorities_2017.sk.pdf>.
- [12.] Národná banka Slovenska. 2017. *ECB zverejnila všeobecné zásady postupu bánk pri riešení problémových úverov*. [online]. [cit. 2017-05-07]. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/sk/informacie-pre-media/tlacove-spravy/spravy-vseobecne/detail-tlacovej-spravy/_ecb-zverejnila-vseobecne-zasady-postupu-bank-pri-rieseni-problemovych-uverov>.
- [13.] Európska centrálna banka. 2016. *ECB odhaduje celkové poplatky na dohľad na rok 2017 na 425 mil. EUR*. [online]. [cit. 2017-05-08]. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/sk/informacie-pre-media/tlacove-spravy/spravy-vseobecne/detail-tlacovej-spravy/_ecb-odhaduje-celkove-poplatky-za-dohlad-na-rok-2017-na-425-mil>.

PRÍLOHY

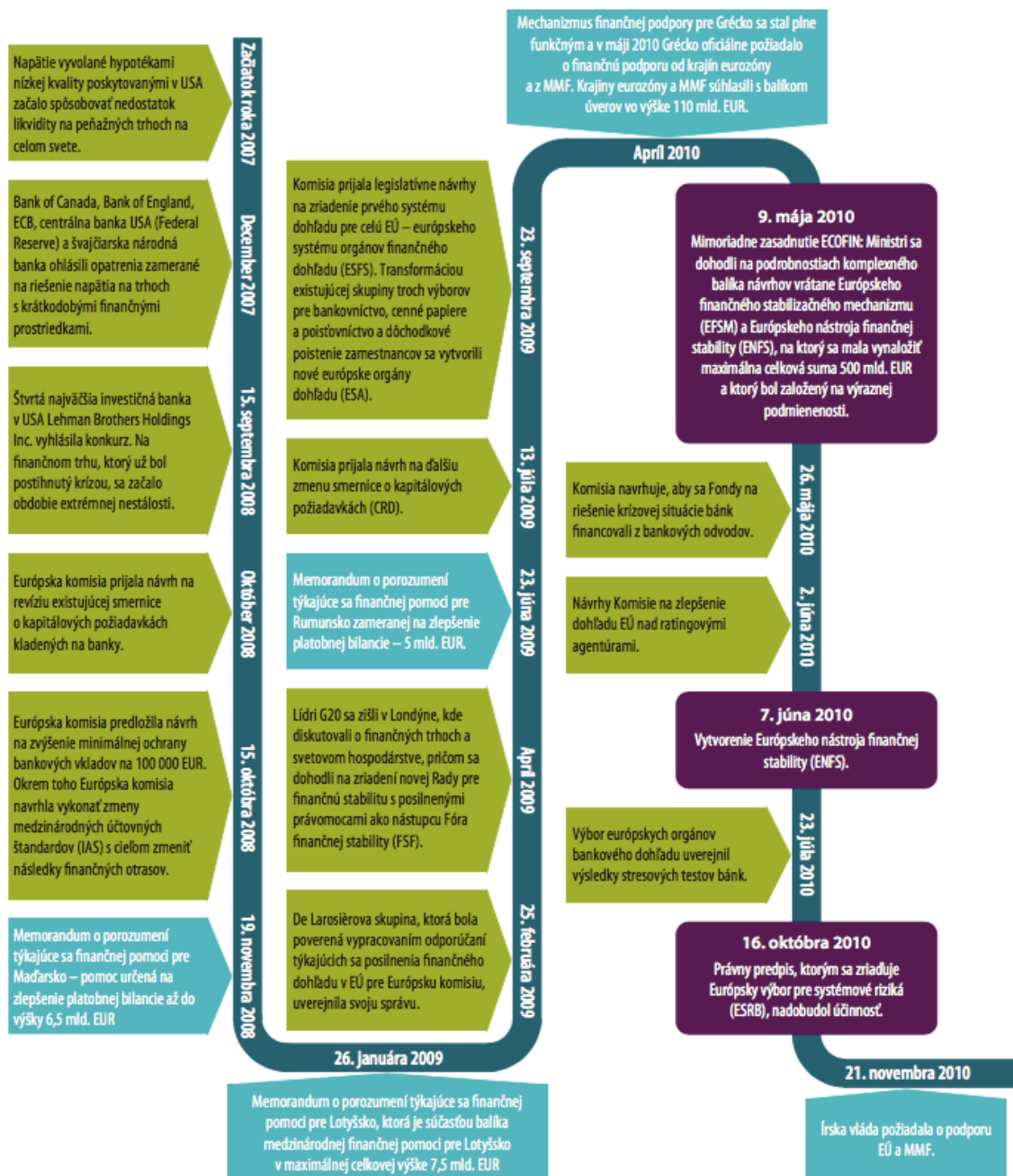
Obrázok č. 5 Časový priebeh finančnej krízy a reakcia EÚ 2007 – 2010 ²⁷

²⁷ EURÓPSKY DVOR AUDÍTORSTVA. 2014. *Európsky bankový dohľad nadobúda formu – Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA) a jeho meniaci sa kontext*. [online]. Európska únia. 2014. [cit. 2017-03-03] Dostupné na internete: <http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/cont/dv/sr14_05_/sr14_05_sk.pdf, ISBN 978-872-0503-2>.

Obrázok č. 6 Časový priebeh finančnej krízy a reakcia EÚ 2011 – 2013²⁸

Časový priebeh finančnej krízy a reakcia EÚ

²⁸ EURÓPSKY DVOR AUDÍTORSTVA. 2014. *Európsky bankový dohľad nadobúda formu – Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA) a jeho meniaci sa kontext*. [online]. Európska únia. 2014. [cit. 2017-03-03] Dostupné na internete: <http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/cont/dv/sr14_05_/sr14_05_sk.pdf, ISBN 978-872-0503-2>.